

Saopštenje Udruženja "Ateisti Srbije" povodom najave uvođenja verske službe u Vojsci Srbije

Udruženje "Ateisti Srbije" skreće pažnju javnosti na niz problema koji će proistići iz implementacije odluke o uvođenju verske službe u jedinice i ustanove Vojske Srbije koju najavljuje Ministarstvo odbrane.

Ovakav potez je suštinski nepotreban zato što su verska prava pripadnika Vojske Srbije (VS) u potpunosti već zagarantovana trenutno važećim Pravilom službe, kao i Zakonom o VS na takav način da se ne remeti kohezija i jedinstvo jedinica. Tako je, na primer, dozvoljeno nošenje manjih religijskih simbola, ali ispod uniforme. Garantovan je i poseban režim ishrane, svojstven verskoj tradiciji koju pripadnik VS poštuje, ukoliko to logistički uslovi dozvoljavaju. Takođe, dužnosti psihološke podrške vojnicima već obavljaju kvalifikovani vojni psiholozi koji su specijalizovani za rad u trupi, te je argument o psihosavetodavnoj funkciji vojnih sveštenika bespredmetan i može samo da dovede do dupliranja dužnosti i konflikta nadležnosti u praksi.

Ukoliko se uvede regularna verska služba u jedinice VS to će, neminovno, dovesti do povećanja svesti o individualnoj verskoj pripadnosti, dok je, naprotiv, smisao vojne službe integracija ljudi različitog porekla i shvatanja u jedinstven sistem. Kako će se osećati pripadnici neke od manjinskih denominacija ili ateisti ukoliko njihova jedinica bude učestvovala u nekoj verskoj manifestaciji koja nije deo njihove tradicije? Da li će onda biti prinuđeni da uprkos tome učestvuju ili da li će biti izloženi neformalnoj stigmatizaciji od strane svojih drugova i starešina ukoliko to odbiju? Takođe, nejasno je da li vojni sveštenici imaju obavezu da se brinu o svim pripadnicima vojske, pa i onima koji ne pripadaju njihovoj veroispovesti, ili samo o svojim vernicima. Ukoliko je ovo drugo slučaj, onda je na delu parcijalizacija vojnih struktura po konfesionalnim linijama. Vojna organizacija treba upravo da homogenizuje svoje pripadnike, a ne da ih na ovakav način podvaja.

Pošto su verske organizacije politički i ideološki subjekti par excellence, da li će onda potpasti pod članove 12, 13 i 14 Zakona o VS, kojima se zabranjuje isticanje političkih obeležja, učestvovanje na političkim događajima u uniformi i garantuje ideološka, interesna i stranačka neutralnost VS? Šta će se desiti ukoliko vođstvo neke od veroispovesti zastupljenih u službi dođe u konflikt sa ustavnim poretkom države Srbije? Da li će u tom slučaju vojni sveštenici ostati lojalni svojim nadređenima u vojnoj ili u verskoj hijerarhiji?

Ovo su vrlo ozbiljna pitanja na koje zvaničnici Ministarstva odbrane ne daju nikakve odgovore, a veliko je pitanje kako će izgledati očekivana uredba o regulisanju odnosa Ministarstva odbrane i crkava, pošto, za razliku od Zakona o VS, nije bila predmet javne debate i nije bila izložena analizi i komentarima nezavisnih eksperata.

Takođe, postavlja se i pitanje opravdanosti fiskalnog izdatka koji proističe iz zapošljavanja oko trideset vojnih sveštenika u oficirskim činovima u skladu sa pozicijom koju zauzimaju, osobito u vreme intenzivne krize kada je na hiljade iskusnih starešina otpušteno iz službe ili penzionisano, upravo zbog smanjenja izdataka za odbranu zemlje. Da li bi sistem odbrane imao više koristi od trideset dokazanih oficira ili proporcionalnog broja profesionalnih vojnika umesto sveštenika? Vojska već više od dve decenije nije dobila nijedan nov tehnički sistem od strateškog značaja, ali je zato prioritet uvođenje vojnog sveštenstva.

Ono što je, ipak, verovatno najbitnije jeste činjenica da se ovim činom blatantno gazi Ustav Republike Srbije, koji garantuje razdvajanje crkve od države. To nije ništa novo i samo je nastavak desetogodišnje tendencije koja je rezultirala dobijanjem veronauke u školama, verskih fakulteta na teretu budžeta, zamalo i kreacionizma u osnovnoškolskim udžbenicima i situacije u kojoj verske vođe, koje građani Srbije nisu birali, imaju uticaja na kreiranje politika, koje imaju posledice po sve, a ne samo pripadnike njihovih verskih zajednica. Ovaj potez Ministarstva odbrane će samo imati za posledicu ukupno slabljenje sistema odbrane a ne njegovo jačanje.